

LAURA NETZEL - FESTIVAALI III

11.-13.8.2023

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA | ETELÄ-SAVON KULTTUURIRAHASTO
RANTASALMEN KUNTA | VANHA PAPPILA | RANTASALMEN SEURAKUNTA

TUKIJAT

Kärkihanke

PEL-Tuote Oy
OP Rantasalmi
Rantasalmen virkistys- ja sivistyssäätiö

Savon soitannollinen seura kiittää myös seuraavia tahoja yhteistyöstä:

Rantasalmen kunta
Rantasalmen seurakunta
Rouhialan kartano
Vanha Pappila
Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistys

Festivaalin nuottimateriaali on valmistunut Koneen Säätiön ja Svenska kulturfondenin tuella

Järjestelytyöryhmä:
Jussi Mattila
Petteri Nieminen
Linda Pennström
Jorma ja Maarit Kaimio
Mikko Kannaste

SISÄLTÖ

Esipuhe

Laura Netzel

Muut tapahtuman säveltäjät

Artistit

Tapahtumapaikat

Konserttiohjelmat

ESIPUHE

Savon soitannollinen seura on perustettu 2018. Yhdistys toimii voittoa tuottamattomana järjestönä, joka kartoittaa, tutkii, puhtaaksikirjoittaa ja editoi unohdettujen säveltäjien, erityisesti naisten, suurteoksia. Vaikka naiset ovat säveltäneet lukuisia suurteoksia 1800- ja 1900-luvuilla, ovat nämä säilyneet lähinnä käsikirjoituksina eivätkä ole soitettavissa ilman perusteellista editointityötä.

Editointiprosessiimme kuuluvat puhtaaksikirjoitus digitaalisiksi nuoteiksi, oikolukukierrokset, taiton editointi sekä teosten harjoittelu, korjaaminen ja palautteen hakeminen konserttitilanteessa.

Tätä työtä teemme myös Netzel-festivaalin yhteydessä – erityisesti orkesterikonserteissamme on aina kantaesityksiä, ja meille näiden teosten kuultavaksi saaminen on ensiarvoisen tärkeää. Tämä on myös syy, miksi tarjoamme konsertit ilmaiseksi.

Totta kai musiikin esittäminen maksaa – Laura Netzel-festivaalia tukevat useat paikalliset tahot Rantasalmella, lisäksi olemme vielä tämän kesän Suomen kulttuurirahaston Etelä-Savon rahaston rahoituksen piirissä. Teemme yhteistyötä Rantasalmen kunnan ja Savonlinnan seurakuntayhtymän kanssa. Lisäksi Savon soitannollisen seuran hankerahoitusta voidaan käyttää rajoitetusti Netzel-festivaalin yhteydessä, tänä vuonna erityisesti Ida Mobergin teosten kuultavaksi saattamisessa.

Jos haluat tukea Laura Netzel-festivaalia omalla panoksellasi, ilman konserttilippujen maksamista, voit tehdä sen liittymällä Savon soitannollisen seuran kannattajajäseneksi.

Kannattajajäsen saa halutessaan ilmoittamaansa sähköpostiosoitteeseen kaksi kertaa vuodessa seuran toiminnasta kertovan tiedotteen. Maksuohjeet löydät alta.

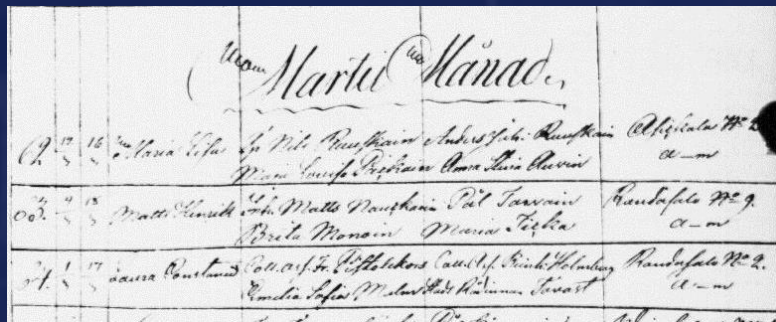
Tervetuloa Laura Netzel III -festivaalille!

Saajan tili: FI69 1544 3000 0683 17
Saajan nimi: Savon soitannollinen seura ry
Viesti: Kannattaja *oma nimi*
Määrä €: 50

LAURA NETZEL

Laura Netzel (1839–1927) oli Rantasalmella syntynyt säveltäjä, joka muutti lapsena Tukholmaan ja sävelsi salanimellä N. Lago runsaasti piano- ja laulumusiikkia. Omaa sukuaan Netzel oli Pistolekors eli Savon Leskisiä, jotka aateloitiin uudella sukunimellä suvun jäsenen pelastettua Ruotsin kuninkaan 30-vuotisessa sodassa. Netzelin isä oli Rantasalmella keskeinen vaikuttaja ja kartanonherra. Netzelin äiti kuoli lapsivuoteeseen, ja perhe muutti Netzelin lapsuudessa Tukholmaan, mutta Rantasalmen kirkonkirjojen mukaan he kävivät ehtoollisilla kesällä Rantasalmen kirkossa ainakin Netzelin kuuden vuoden ikään saakka. Muuta Pistolekorsin sukua asui Rantasalmen Vaahersalossa, ja tämä sukuhaara jäi Suomeen ja avioitui myöhemmin muun muassa presidenttisuvun Svinhufvud kanssa.

Rantasalmen kirkonkirjan kasteluettelo 1.3.1839.
Alimpana Laura Constance Pistolekors eli Laura Netzel.

Laura Netzel opiskeli pianonsoittoa, laulua ja sävellystä Tukholmassa ja debytoi pianistina 17-vuotiaana. Avioliitto gynekologian professori Wilhelm Netzelin kanssa mahdollisti taloudellisen riippumattomuuden, ja Netzel jatkoi opintojaan mm. Pariisissa Charles-Marie Widorin johdolla. Pariisissa hän kartutti huomattavimmat saavutuksensa; Ranskan lehdistö piti hänen sävellyskonserttejaan 1890-luvulla suurina menestyksinä, ja Saksan lehdistö antoi samoin erittäin myönteisiä arvioita. Salanimellään "N. Lago" Netzel sai myös erityisesti kamarimusiikkiteoksensa suurimpien keskieurooppalaisten kustantamoiden julkaistaviksi. Koska naisen ansaitsemista sävellystyöllä pidettiin epäsovivana, Netzel lahjoitti kaikki tekijänpalkkionsa hyväntekeväisyyteen ja toimi muutenkin aktiivisesti erilaisissa hyväntekeväisyysjärjestöissä. Netzelin musiikki oli ranskalaisävytteistä, harmonisesti rohkeaa, ja sille oli ominaista erittäin taitava melodioiden laatimiskyky, mikä on kuultavissa mm. pianokonsertossa. Hän oli itse taitava laulaja, pianisti ja urkuri, mikä näkyy selvästi hänen kyvyssään kirjoittaa haastavaa ja virtuoottista mutta aina soittimelle sopivaa musiikkia.

Netzelin käsikirjoitus (pianokonsertto e-molli) sekä puhtaaksikirjoitettu versio.

Netzelin musiikin suosio hiipui musiikkikulttuurin muuttuessa yksityisistä salonkikonserteista yleisiin suurimuotoisempiin konsertteihin. Hänen musiikkinsa on löydetty uudestaan vasta 2010-luvulla. Tuotanto on laaja käsittäen yli 100 opusta. Savossa Netzelin musiikki pääsi uudestaan esille marraskuussa 2020, kun Mikkelin musiikkijuhlat ja Savon soitannollinen seura sekä Kungliga Filharmoniska Orkesterin pianisti Stefan Lindgren esittivät hänen pianokonserttonsa, joka oli ollut esittämättä sävellysvuodestaan 1897 alkaen. Netzelin musiikkia ei hänen synnyinmaakunnassaan tunneta oikeastaan lainkaan. Hänen tuotantonsa on saatavissa käsikirjoitusmuodossa Svenska Musik- och Teaterbiblioteketissa.

MUUT SÄVELTÄJÄT

Elfrida Andrée (1841–1929) oli ruotsalainen säveltäjä, orkesterinjohtaja, pianisti, harpisti, viulisti, ensimmäinen naispuolinen lennätinvirkailija, ensimmäinen nainen tuomiokirkkourkurina, ensimmäinen pohjoismainen sinfonian säveltänyt nainen, Göteborgin orkesterilaitoksen perustaja jne. Hänen sävellystuotantonsa kuuluu mm. kaksi sinfoniaa, ooppera, kaksi ruotsalaista messua, urkumusiikkia, lauluja ja kamarimusiikkia. Andrée oli voimakastahtoinen pioneeri, jonka musiikkia luonnehti hänen kykynsä luoda mieleenpainuvia melodioita ja toisaalta tiukka pitäytyminen klassisissa muodoissa. Hän toimi Göteborgin tuomiokirkon urkurina yli 60 vuotta kuolemaansa saakka. Hänen sisarentyttärensä Elsa Stenhammar kertoo, kuinka Andrée pitkän improvisointi-harjoituksen jälkeen hiljaisessa öisessä kirkossa päätti soittonsa mahtavaan akordiin, paiskasi sormion kannen kiinni ja huudahti: ”Siitäs sait, pikku Paavali!”.

Amy Beach (1867–1944) oli ensimmäinen yhdysvaltalainen säveltäjä, joka saavutti huomattavaa menestystä ilman eurooppalaista koulutusta. Hän oli ns. Bostonin koulukunnan näkyvin edustaja, ja hänen laaja tuotantonsa käsittää mm. sinfonian, pianokonserton, messun sekä runsaasti kamarimusiikkia. Sekä Beachin sävellykset että hänen soittotaitonsa saivat erinomaisen vastaanoton sekä Amerikassa että Euroopassa. Beachin musiikki unohtui lähes kokonaan vuosikymmeniksi hänen kuolemansa jälkeen, mutta se on jälleen noussut vahvasti esille 2000-luvulla.

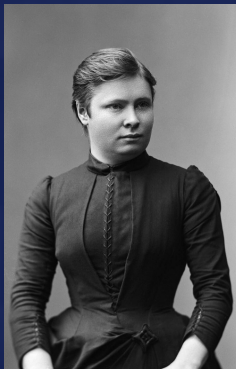
Aili Ikonen (s. 1982) on monipuolinen suomalainen laulaja-lauluntekijä. Hän toimii sooloartistina esiintyen oman yhteensä kanssa sekä eri orkesterien ja kokoonpanojen solistina. Ikonen on myös Rajaton-lauluyhtyeen jäsen vuodesta 2018.

Vilma Jää (s. 1995) on suomalainen laulaja ja säveltäjä. Hän sai laajaa kansainvälistä huomiota kesällä 2021 kansanlaulajan roolistaan Kaija Saariahon oopperassa Innocence. Soolomusiikissaan Jää yhdistää suomalais-ugrilaista lauluperinnettä ja elektronista poppia.

Elizabeth Maconchy (1907–1944) oli elinaikansa merkittävimpiä säveltäjiä Irlannissa ja Isossa-Britanniassa. Varsinkin lapsuutensa hän vietti pääosin Irlannissa ja koki irlantilaisuuden omaksi identiteetiksi. Hän opiskeli Royal College of Musicissa ja sai jo varhain modernistisia vaikutteita. Maconchy oli myös aktiivinen sekä säveltäjien ammattijärjestöissä ja vaikutti paljon muusikoiden aseman parantamiseen Britanniassa. Maconchyn sävellystyylillä oli modernistinen, suurien linjojen sijaan yksityiskohtiin keskittyvä ja enemmän rytmiin kuin melodiaan nojaava. Jousikvartetto oli Maconchylle erityisen läheinen sävellysmuoto, ja hän tuottikin niitä 13 kvartetton sarjan.

Ida Moberg (1859–1947) opiskeli sävellystä Helsingissä, Pietarissa ja Dresdenissä ja saavutti useita palkintoja sävellyskilpailuissa mutta joutui esitysten jälkeen miespuolisten kriitikoiden nujertamaksi. Esimerkiksi hänen kantaattinsa Tyrannens natt voitti ensimmäisen palkinnon Muntra musikanternas -kuoron kilpailussa 1909, mutta kantaesityksen arvostelut olivat nihkeät. Mobergin sittemmin valitettavasti kadonnut sinfonia sai myös osakseen väheksyntää. Oskar Merikanto kirjoitti, että ”muoto oli hyvä” mutta ”sen on kirjoittanut reipas nainen mutta sittenkin nainen”. Koska hänen teoksiaan ei juuri ollenkaan julkaistu hänen elinaikanaan, unohdettiin ne lähes kokonaan.

Walesiläissyntyinen Morfydd Llwyn Owen (1891–1918) oli Lili Boulangerin ohella toinen sukupolvensa suurin säveltäjälahjakkuus, joka oli saanut jo n. 20-vuotiaana kaikki mahdolliset palkinnot opinnoissa Royal Academy of Musicissa ja suuret orkesteriteoksensa esitettyä Albert Hallissa. Vaikka hänen elämänsä jäi lyhyeksi, hän ehti kirjoittaa n. 250 teosta ja saavuttaa mainetta myös mezzosopraanolaulajana ja pianistina. Hänen tuotantonsa merkittävimpiä helmiä on Nocturnen Des-duuri orkesterille sekä lukuisat, usein kymrinkieliset laulut. Ensimmäisen maailmansodan lopulla Owen avioitui ja odottaessaan ensimmäistä lastaan hän sairastui umpilisäketulehdukseen. Hän menehtyi 1918 epäselvissä olosuhteissa huonolla anestesiolla tehdyn operaation komplikaatioihin.

Henriette Renié (1875-1956) oli ranskalainen säveltäjä ja harpisti. Hän aloitti uransa kilpailumenestyksellä jo 10-vuotiaana ja ennen 15. ikävuottaan voitti useita soittopalkintoja sekä palkintoja harmoniaopista ja fuugien kirjoittamisesta. Hän aloitti myös työnsä soitonopettajana jo 12-vuotiaana, ja häntä yli kaksi kertaa vanhemmat opiskelijat jonottivat hänen tunneilleen. Reniën vuosikymmenten mittainen ura sisälsi sävellystyötä, sovituttamista, opetustyötä, jatkuvaa konsertointia ja harpunoiton nykyaikaisen metodin kehittämisen - hänen pedagoginen teoksensa Méthode complète de harpe on yhä runsaassa käytössä. Reniën sävellyksistä lähes kaikki ovat hänen omalle instrumentilleen.

Caroline Shaw (s. 1982) on yhdysvaltalainen säveltäjä, joka on opiskellut musiikkia ja sävellystä mm. Yalen ja Princetonin yliopistossa ja saanut mm. sävellyksen Pulitzer-palkinnon 2012. Hän on käyttänyt sävellyksissään uusia äänentuottotekniikoita mm. vokaalimusiikissaan. Shaw toimii edelleen myös esiintyvänä muusikkona, sekä viulistina että vokalistina.

ARTISTIT

Kvartetti ILME (Maria Turunen, viulu, Ida Hoefft, viulu, Lauri Suni, alttoviulu, Eero Vahtola, sello) on vuonna 2021 perustettu energinen ja aktiivinen jousikvartetti. ILMEen juuret ovat Tampereella, vaikka soittajat ovat eri puolelta Suomea kotoisin. Kvartetti perustettiin Tampereen ammattikorkeakoulun opiskeijoista, ja yhteistyö soittajien kesken jatkuu opiskelijoiden valmistuessa yksitellen musiikin ammattilaisiksi. ILME on opiskellut kamarimusiikkia Tampereen ammattikorkeakoulun lisäksi mestarikursseilla ja festivaaleilla. Tärkeimpiä kursseja ovat olleet Oslo Quartet Series-jousikvartettiseminaarit vuosina 2022 ja 2023 Norjassa sekä Kuhmon kamarimusiikkifestivaali kesällä 2022, jossa ILMEttä ohjasi Quartetto di Cremona. Lisäksi ILME on osallistunut perustamisestaan lähtien Tampere Chamber Music Festivalin mestarikursseille opettajinaan mm. Paavo Pohjola ja Marianna Shiriyan. Kvartetti ILME soittaa klassisten konserttien lisäksi kevyempää ohjelmistoa erilaisissa tapahtumissa ja juhlissa ja esiintymiskokemusta on karttunut niin häistä kuin vuosijuhliltakin. Syksyllä 2022 ILME kantaesitti Luukas Hiltusen ensimmäisen jousikvartetton, lisänimeltään "A Tale of two Lovers".

Outi Nieminen on helsinkiläinen käsikirurgi, jolla on lisäksi musiikkilääketieteen erityispätevyys. Hän on aloittanut soitto-opintonsa Keski-Savon musiikkiopistossa jatkaen opintojaan Kuopion konservatoriossa ja Sibelius-Akatemiassa. Hän on Tampereen huilukilpailun voittaja vuodelta 1985 ja esiintynyt RSO:n nuorten solistien konsertissa. Nieminen on ollut vuonna 2008 Berliinissä perustetun maailman lääkäriorkesterin (World Doctors Orchestra) jäsen sen perustamisesta saakka. Nieminen toimii Savon soitannollisen seuran hallituksessa ja on innostunut etsimään ja löytämään naissäveltäjien huiluteoksia.

Katilyne Roels on belgialainen, Sibelius-Akatemiasta vuonna 2021 valmistunut harpisti. Hänen opettajinaan ovat Akatemiassa toimineet Päivi Severeide ja Stefania Saglietti. Kandidaatintutkintonsa hän suoritti Ghentin kuninkaallisessa konservatoriossa Arielle Valibousen opissa. Roels on soittanut monissa orkestereissa mukaan lukien Helsingin kaupunginorkesteri, Suomen kansallisoopperan orkesteri sekä Turun filharmoninen orkesteri. Roels on myös osallistunut maineikkaiden harpistien kuten Silvan Magenin, Anneleen Lenaertsin, Emmanuel Ceyssonin, Isabelle Perrinin, Agnès Clémentin ja Bernard Andréin mestarikursseille. Vastavalmistuneena musiikin maisterina Roelsia kiinnostaa lähestyä musiikkia laajemmin kuin vain klassisen musiikin näkökulmasta. Tältä pohjalta hän on tehnyt yhteistyötä säveltäjä Emil Sanan kanssa, ja heidän duonsa teoksen "Trapped" ensiesitys kuultiin MuTeFest'20:ssa Suomessa marraskuussa 2020.

Kuisma Pylkkänen on opiskellut kahdeksan vuotta pianonsoittoa Länsi-Helsingin musiikkiopistossa, josta hän sai keväällä 2021 musiikkiopiston perusopinon päättötodistuksen. Pylkkäsen pääasiallisena opettajana on toiminut Tuula Pulkki. Lisäksi hän on osallistunut mm. Paavali Jumppasen mestarikurssille. Hän on esiintynyt musiikkiopistonsa orkesterin solistina. Pylkkäselle läheisintä on romantiikan ajan pianomusiikki. Hän harrastaa myös mm. lintuvalokuvausta, jalkapalloa ja murtomaahiihtoa.

Nomad Vocals on suomalainen laulu-yhtye, johon kuuluu 26 laulajaa eri puolilta Suomea. Kaikki laulajat ovat nuoria aikuisia, joista suuri osa koulutettuja muusikoita. Nomad Vocalsin toiminta keskittyy Jyväskylä-Kuopio -akselille, ja sen taiteellisenä johtajina toimivat brittilaulaja Paul Phoenix sekä Suomen vokaalimusiikin kentällä merkittävää työtä tehnyt Jussi Mattila. Nomad Vocals toimii sekä suurena kollektiivina että pienempinä kiinteinä kokoonpanoina. Tällä hetkellä kollektiivin sisällä toimivat yhtyeet Jyvä, Kuohu, Modu, Neå, Uira sekä Vaer.

Kuohu on viisijäseninen a cappella laulu-yhtye Tampereelta. Yhtyeen nimi, Kuohu, viittaa veden kuohuntaan. Se kuvastaa yhtyeen sointia, joka on dynaaminen ja täynnä ilmaisuvoimaa. Yhtyeen jäsenet ovat kuin veden aallot, jotka nousevat ja laskevat, mutta eivät koskaan menetä voimaansa. Kaikilla yhtyeen jäsenillä on vahva musiikki- ja esiintymistausta ja jokainen tuokin yhtyeeseen aivan omaa osaamistaan. Laulajien äänet yhdistävät harmonisesti eri sävyjä ja äänimaailmoja luoden kuitenkin yhtenäisen ja mielenkiintoisen kokonaisuuden. Kuohun tavoite on pysyä aallon harjalla ja löytää sekä luoda tämän päivän pirskahtelevimpia teoksia kuin myös etsiä jotain omaa ja uutta klassikkoteoksistakin. Yhtyeen pyrkimyksenä on tuottaa musiikkia ja ääntä, joka koskettaa ihmisiä ja liittyy se intensiiviseen sekä tunteikkaaseen esiintymiseen, joka saa kuulijan tuntemaan musiikin voiman.

Takapotku on nuorekas yhdeksänhenkinen kansanmusiikkiyhtye, jonka ohjelmisto koostuu modernista kansanmusiikista. Ohjelmistossa on perinteisiä kansansävelmiä, sovituksia tunnetuista hiteistä, mutta myös omia sävellyksiä. Lavalla voit bongata peräti 12 erilaista instrumenttia, jotka vaihtuvat tiuhaan soittajien käsissä kappaleiden välillä. Lavalla näette Jyväskylässä musiikinopettaja-opinnoissa ensimmäistä kertaa toisensa kohdanneet ystävykset, jotka ovat vahvasti läsnä omalla persoonallaan, ja iloitsevat yhdessä – musiikin tahdissa.

Petro Pitkänen - sähköbasso ja laulu
Jethro Liukku - akustinen kitara, tenorinokkahuilu ja laulu
Matias Hämäläinen - cajon ja laulu
Eevi Kortelainen - banjo, mandoliini ja laulu
Sanna Sällinen - haitari, tinapilli ja laulu
Olli Helle - mandoliini, tenorimandola, saksofoni ja laulu
Moona Hollström - viulu ja laulu
Josefiina Fagerlund - viulu ja laulu
Linda Pennström - viulu, avainviulu ja laulu

TAPAHTUMAPAIKAT

Rantasalmen vanhaa kirkkoherran pappilaa isännöivät nykyään prof. emerita Maarit Kaimio ja dosentti Jorma Kaimio. Nykyinen, Georg Wileniuksen piirtämä rakennus on vuodelta 1871. Laura Netzelin aikana samalla paikalla oli vanhempi, punamullattu taitekattoinen pappila. Kirkkoherrana oli tällöin Isak Ahlholm, joka siunasi maaliskuussa 1838 haudan lepoon Emilia Sofia von Pistolekorsin ja kastoi kolme päivää myöhemmin hänen tyttärensä Laura Constancen. Kirkkoherran vaimo Caroline oli innokas puutarhuri, ja kerrotaan että aikuistuttuaan Laura toi Pyyvilässä vierailleen tukholmalaisen puutarhuriystävänsä pappilaan suunnittelemaan pappilan puutarhan uudistamista

Musiikki- ja teatterisali Tornado on Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistyksen omistama ja rakennettu talkootyönä entiseen teollisuushalliin. Sali on remontoitu v. 2012 Leader-rahoituksen myötävaikutuksella talkoovoimin. Salissa on ammattiteatteritasoinen ääni- ja valokalusto ja sitä vuokrataan myös yhdistyksen ulkopuoliseen käyttöön. Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistys on toiminut aktiivisesti lasten, nuorten sekä aikuisten musiikkiharrastuksen hyväksi vuodesta 1979 lähtien. Yhdistyksen toiminta koostuu puhallinorkesteritoiminnasta ja nuorisoteatterista.

Rantasalmen vanhaa puukirkkoa, jossa Laura Netzel kastettiin, alettiin 1800-luvun lopulla pitää pienenä, vanhentuneena ja huonokuntoisena. Vuonna 1904 valmistui uusi kirkko Josef Stenbäckin suunnittelemana. Salaman sytyttämä palo tuhosi tämän kirkon 1984. Nykyinen, Carl-Johan Slotten suunnittelema kirkko on toteutettu tulipalossa säilyneiden ulkoseinien sisälle.

ILME!

Perjantai 11.8. klo 18, Vanha Pappila

Pappilantie 11, 58900, Rantasalmi

Klo 17 yleisöluento: Naisilla ei ole harmoniatajua!
Luennoitsija Petteri Nieminen, Savon soitannollinen seura

Amy Beach: Teema ja variaatiot jousikvartetille ja huilulle op. 80
ILME ja Outi Nieminen, huilu

Laura Netzel: Sarja viululle ja jousiorkesterille

1. Andante religioso
2. Humoresque
3. Berceuse
4. Tarantelle

sov. jousikvartetolle Petteri Nieminen

VÄLIAIKA

Elizabeth Maconchy: 3. jousikvartetto

Caroline Shaw: Entr'acte

*Kvartetti ILME: Maria Turunen (viulu), Ida Hoeffft (viulu),
Lauri Suni (alttoviulu), Eero Vahtola (sello)*

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

Amy Beachin Teema ja variaatiot huilulle ja jousikvartetille op. 80 valmistui vuonna 1916 ja julkaistiin 1920. Teos alkaa romanttisella teemalla, jonka jouset esittelevät. Huilu avaa ensimmäisen teeman hieman Debussymaisella soololla. Beach on rakentanut jokaiselle variaatiolle oman selvästi erottuvan karakterinsä. Leikkisä, synkopoitu toinen variaatio on täynnä taitavasti kirjoitettua kontrapunktia. Valssimaisessa kolmannessa variaatiossa on kokeilevaa harmoniaa, ja neljäs variaatio liittää eteenpäin nopeina trioleina. Sello avaa rikkaan ja ekspressiivisen viidennen variaation, jossa palataan myös aiemmin kuultuihin variaatioihin. Viimeinen fuugalla alkava variaatio kokoaa teoksen yhteen sulkien kappaleen alussa kuullulla teemalla ja huilusoololla.

Laura Netzelin neliosainen sarja viululle ja jousiorkesterille op. 83 kuullaan sovituksena jousikvartetille. Alun perin kolmiosainen sarja on saanut lisäosakseen vauhdikkaan viululle ja pianolle sävelletyn Humoresquen, joka julkaistiin aikanaan opusnumerolla 37. Rauhallinen Andante religioso aloittaa sarjan. Laulava Berceuse antaa 1. viululle mahdollisuuden maalailta vapaasti kauniita, välillä melankolisiksi kääntyviä melodioita. Tarantelle ja Humoresque tarjoilevat vastapainoksi vauhdikasta ja kansanmusiikista vaikutteita saanutta rytmikästä soittoa. Sovituksessa 1. viululle on annettu alkuperäistä sarjaa mukailleen solistinen rooli.

Elizabeth Maconchyn vuonna 1938 säveltämä kymmenminuuttinen teos 3. jousikvartetto on psykologinen jännitysnäytelmä, jossa neljä soitinta ajautuvat kiihkeään kiistaan keskenään. Teoksen voi jakaa 5 laajempaan osaan. Jännitteinen Lento aloittaa teoksen. Draama huipentuu kiihkeään Prestoon, jonka jälkeen laskeudutaan hetkeksi suloiseen ja manipuloivaan Andanteen ennen uuteen Prestoon siirtymistä. Lopussa kappale rauhoittuu Poco Largamenteen, joka päättää ja sulkee kappaleen.

Caroline Shawn Entr'acte jousikvartetille syntyi vuonna 2011 ja sai samana vuonna kantaesityksensä Princetonin yliopistossa Brentano-kvartetin esittämänä. Entr'acte sai alkunsa Shawn kuultua Brentanon esityksen Haydnin jousikvartetosta op. 77 no. 2. Entr'acte on sävelletty kuin menuetti ja trio. Shaw käsittelee tätä klassista muotoa humoristisesti ja jalostaa sitä pidemmälle. Teoksessa voi kuulla suuria siirtymiä perinteisestä soivasta jousikvartetisoinnista vivahteikkaaseen, harvinaisempia tekniikoita vaativiin, jopa absurdeihin äänimaailmiin.

NAISTEN SALONKI

Lauantai 12.8. klo 14, Vanha Pappila

Pappilantie 11, 58900, Rantasalmi

Morfydd Owen: Prelude in E Minor

Kuisma Pykkänen, piano

Ida Moberg: Finland är fritt

Ida Moberg: Mänska vakna!

Ida Moberg: Skymning

Nomad Vocals

Henriette Renié: Feuilletts d'album

1. Esquisse

2. Danse d'Autrefois

3. Angelus

Katilyne Roels, harppu

Laura Netzel: Ballad

(a cappella -sovitus kuoro-orkesteriteoksesta Jussi Mattila)

Nomad Vocals

Aili Ikonen: Valo (sov. Vilma Kivimäki, Jussi Mattila)

Vilma Jää: Jäinen Neiti (sov. Vilma Kivimäki)

Lauluyhtye Kuohu

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

Morfydd Owenin Preludin pianolle on antanut yhdistyksen käyttöön Cardiffin taide- ja tiedearkisto. Teos on vuodelta 1914. Owenin oma muusikkous ja runsas harmoninen osaaminen kuuluvat tässä pianistisessa voimannäytteessä, jonka soisi leviävän ensiesityksen jälkeen myös laajemmalle.

Moberg kouluttautui Suomessa ja Saksassa monipuoliseksi säveltäjäksi, joka ajan henkeen sopien sävelsi luonnollisesti myös kuorolauluja. Isänmaallishenkinen Finland är fritt on syntynyt hetkessä huhtikuun 1918 tapahtumien innoittamana, Skymning on Nino Runebergin runotekstiin sävelletty pieni tunnelmakuva, Mänska vakna taas jumalallisen kunnian ylvästä ylistystä.

Henriette Renién "Albumin lehtisiä" on kolmiosainen teos. Ensimmäinen osa Ésquisse eli "Luonnos" on harvinaisessa Ces-duurissa ja esittelee kauniin melodian. Toinen osa, "Entisaikojen tanssi" on nopeampi, kolmijakoinen sävellys. Teoksen päättää "Angelus", jossa harpputekniikalle tyypilliset glissandot tuovat väriä ja ilmettä rauhalliseen taustaan.

Laura Netzelin Ballad on kantaesitetty 1887 Ruotsin kuninkaallisen oopperan järjestämässä musiikkitilaisuudessa. Tuolloin kuultu versio oli Netzelin kirjoittama baritonisoololle, kuorolle, urkuharmonille ja pianolle. Teos on kuoro-orkesteriteos, joka kuitenkin sisältää niin paljon itsenäisiä kuoro-osia, että nyt kuulemme siitä a cappella -version kuorolle ja solistille.

TAKAPOTKU

Lauantai 13.8. klo 19, Tornado

Parkumäentie 192, 58900, Rantasalmi

Lauantai-illan riennot Musiikki- ja teatterisali Tornadossa tarjoaa jyvaskyläläinen kansanmusiikkiyhtye Takapotku, joka tunnetaan heittäytyvästä ja välittömästä esiintymisestään, bändin omista sävellyksistä sekä viihdyttävistä sovituksista niin kansanmusiikkikentän kappaleista kuin tunnetuista pop/rock-hittibiiseistä. Miltä kuulostaa Daruden Sandtorm kansanmusiikkisoittimilla? Entä millaista omaa musiikkia Takapotkussa on sävelletty? Näihin kysymyksiin vastataan keikalla, jossa Takapotku potkii täysillä!

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

KUNINGAS OSKARIN UNI

Sunnuntai 13.8. klo 15, Rantasalmen kirkko

Kirkkotie 3, 58900, Rantasalmi

Elfrida Andrée: Sommarminnen från Bjurslätt
(Kesämuistoja Bjurslätin saarelta), serenadi jousiorkesterille

1. (Ilman tempomerkintää)
2. Andante
3. Allegro grazioso pastorale
4. Allegro

VÄLIAIKA

Ida Moberg: Miniatur kahdelle viululle, sellolle ja orkesterille (ke)

1. Allegretto
 2. Intermezzo (Einfach, sehr ruhig, adagio)
 3. Adagio - Allegro energico
- Solistit: Maria Turunen (viulu), Ida Hoefft (viulu),
Eero Vahtola (Sello)*

Laura Netzel: Fantaisie kuningas Oskar II:n tekstiin lausujalle ja
orkesterille (ek)

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

Elfrida Andréen jousiorkesteriserenadi "Sommarminnen från Bjurslätt" vuodelta 1909 (Kesämuistoja Bjurslätin saarelta) on neliosainen sinfoninen jousiorkesteriteos. Bjurslätt oli tuolloin vielä Göteborgin kaupungin ulkopuolella kesänviettopaikka villoineen ja maaseutumaisemineen, mutta se on nyttemmin kasvanut yhteen Göteborgin kanssa. Teoksen aloittaa kaihoisan kohtuullisessa tempossa etenevä sonaattimuotoinen osa. Seuraavassa osassa, Andante, Andréelle ominainen melodinen kyky tulee oikeuksiinsa. Kolmas osa on maalaisidylliä henkivä nopeasti vaihteleva sävellys. Teoksen päättävässä osassa meri vuoroin myrskyää, vuoroin kesäidylli näyttäytyy lempeänä. Bjurslätin saari oli Andréen lempipaikkoja, joissa hän sävelsi kesät, seurusteli ystävien kanssa - ja koki "suuren rakkaustarinansa" Birger Hallénin kanssa. Aika ei ollut valmis virassa olevan naisen ja perhe-elämän yhdistämiselle, ja Andrée valitsi naimattomuuden, muusikkouden ja säveltämisen.

Ida Mobergin teoksen Miniatur för orkester sävellysvuosi on tuntematon, mutta se edustaa käsialan ja tyylin perusteella luultavasti 1920-lukua. Kyseessä on kolmiosainen teos, jossa kahta sooloviulua ja yhtä sooloselloa säestää pienehkö orkesteri. Teos on mittasuhteiltaan melko lyhyt, mutta noudattaa perinteistä konserttokaavaa nopea - hidas - nopea. Virtuottisuuden sijaan Moberg käyttää tyylilleen ominaista jatkuvan melodian ja pienten vaihteluiden tekniikkaa, jossa solistit vuoroin sulautuvat orkesteriin, vuoroin nousevat enemmän pääosaan. Keskimmäisen osan välitaite antaa mahdollisuuden leikittelyyn nopeilla kuvioilla, ja marssimainen viimeinen osa päättää tämän hyväntuulisen teoksen.

Fantaisie, "sinfoninen adaptaatio" lausujalle ja orkesterille on vuodelta 1902. Tekstin laati Netzelin hyvä ystävä, itse kuningas Oskar II. Teos esitettiin saman tien Pariisissa n. tuhannelle kuulijalle ja se sai erittäin hyvän vastaanoton sekä yleisön että lehdistön puolesta. Teos on säilynyt varsin huonokuntoisena käsikirjoituksena, josta se on nyt entisöity, ja teksti esitetään kirkkokonsertissa suomeksi.

*Kerro, mist' kuulen tän ihanan soiton
Mi keinuu äänien laineilla,
Täyttäen pyhien liekkien aineilla
Laulajan sielulle voiton?
Tuliko sfääreistä kera aamunkoiton
Lailla hämärän velhokielen soiton?
Vain sattumaltako nuo kielet musiikkia
luovat
ja itsekseen harmoniat tuovat?
Vai onko ne enkelsiivistä taottu,
Itse Jumalalta lainattu?*

*Jo ihminen ja eläinkin lepää,
Ei luonnon rauhaa nyt mikään epä
On keskiyö – henkien hetki.
– Juuri tornikello löi.
Kuunsäteet leikkivät lempeät,
Hempeät.
Tuolla päälle puiston penkin ja sillan
On roiskunut kastetta illan
Tyynen levon sylistä saapuen.*

Sitten säteet kulkevat kirkkaina aalton
yllä,
Kyllä!

Siellä alhaalla itseään peilaten.
Lopuksi levolle käyvät ylle vihreän
ruohon,
Tuohon

Vuoteeseen kera Floran lasten.
Nousee kesäpilvi hento,
Rento

Kuunvalosta leppeästi koottu.
Pian peittää huntu hopeainen
Kuun kasvot lempeät.

Varjo kiiruhtaa ylös maasta,
Haasta

Nyt synkissä verhoissaan.
Pyyhkii yli rehevän lehdon
Luonnon lepokehdon,
Alla puiden koittaa yö.

Vaan yhä valo loistaa taivaan saleissa
näin.

Paljaana saapuu Kuningatar yön,
Nyt huntu laskee alas laaksoa päin
Läpinäkyen – vain kesäusvaa se on
Ja hohtaa lailla hopeaisen neidon.
Lehto väräjä, varjo hivelee viljaa
Vaan kuin iloinen morsio ja rakkauden
taika

Kun koittaa pian häiden aika.

Hiljaa.

Nyt kuuluu haassa
Hiljainen henkien kuiskaus.
Hiljaa.

Nyt rapisee jokin tiheikössä,
Ja tuossa on liikettä maassa.

Yllä ruohikon kasteisen
Näky pienten olentoin tanssi,
Kaunis on kuin kevään liljakranssi.
Ne keijuja ovat ujoja niin,
Jotka nyt hiipivät yön kuiskauksiin
Kodistaan niityn kukkain alta.

Nyt heitä saapuu kaikista teistä,
Joukossaan Kuningatar, kaunein heistä,
Koska kaunein kuningattareksi
kruunataan.

Kruunu vaaleilla hiuksilla hohtaa
Ja siellä hienoimmat timantit kohtaa.
Nyt kuhina käy, on katseessa kaipuu,
Silmät hymyyn ja kyyneliin haipuu.

Nyt esittävät he tanssikappaleen
Ruusuin ja vuokkoin yllä.
Kevyt on keijujen askel kyllä,

Kun sitovat niistä he seppeleen.
Nyt tanssi on kuin huimaus ja heitto
Keskellä kuningatar, istuimellaan
sammalpeitto.

Kuun säteet heille unen tuovat
Ja he päiväyttä kukkaismaljoista juovat.

Ja musiikki, odottamaton: Tulee päivälle
koitto.

Luonnon virkistää lasten äänet ja
hopeakielten soitto,
Jotka rakkaus yhdistää.

Kaipauksen haikeus ja rakkauden huolet,
Viaton lapsuus, ilo, rauha ja kaikki
sävelten puolet

Siin' on kukkaismaailman voitto!

Uneksuiko laulaja vain? Oi, kyllä, voi olla;
Vaan ihanaa oli takana unien rajan
Ja vailla lepoa vyöryy virta ajan.

Nopsaan yön tunnit häviää, haipuu
Ja Kalpea Kuu pois jo vaipuu
Kauemmas vaan
Matkaamaan
Eetterimereen loputtomaan
Päätyy itsensä lopulta hautaamaan.

Nyt palavat soihdut aamun.
Hiljenevät soinnut vienot,
Kuuntelevat keijut hienot,
Ja kukkaketoon katoavat lailla haamun.
Kaikki luoliinsa nyt palaavat.

Uneksuiko laulaja? Miksi sitä kieltää?
Ehkä tunne vahva hänet pakotti
Ulos ahtaasta arjestaan,
Ehkä hänet valtaansa otti
Sävelten vyöry kielissä harpun.
Kuin tanssineet keijuveikot,
Joskus juhlivat, joskus heikot,
Joskus kuin laulavat peikot.
Kuin teräksinen keihäs!
Kyllä, hän uneksui, miksi sitä kieltää?

Oli ihana uni, poissa tuskat maan.
Sai se runoilijan syömmen rauhoittumaan.
Ah, usein halajan ma käydä tuohon
unelmaan,
Kun maailma on liian kirpeän kylmä,
Mun antakaa se uni nähdä uudestaan!

Kuningas Oskar II:n teksti
suom. Petteri Nieminen

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA

[@SAVON_SOITANNOLLINEN_SEURA](https://www.instagram.com/savon_soitannollinen_seura)

[FACEBOOK.COM/SAVONSOITANNOLLINENSEURA](https://www.facebook.com/savonsoitannollinenseura)

